

Asia: VM057:00/2018 VM/2527/00.01.00.01/2017

## **Luonnos valtioneuvoston selonteoksi "Eettistä tietopolitiikkaa tekoälyn aikakaudella"**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### ***Kirjoittakaa luonnosta koskevat yleiset kommenttinne tähän:***

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Keskusrikospoliisilta (KRP) lausuntoa valmisteilla olevasta uudesta tietopoliittisesta selonteosta nimeltään

"Eettistä tietopolitiikkaa tekoälyn aikakaudella". Pääministeri Sipilän hallituksen tavoitteena on, että Suomesta kehittyä edelläkävijä

tietopolitiikassa ja tekoälyn soveltamisessa. Selonteon teemoina ovat muun muassa tietopolitiikan määrittäminen, tekoälyn osaamistarpeet sekä alustaja

datatalous. KRP kiittää Valtiovarainministeriötä mahdollisuudesta lausua asiassa.

Tekoälyn ratkaisuihin olisi KRP:n näkemyksen mukaan todennäköisesti isokin hyöty poliisitoiminnassa isojen tietomassojen käsittelyssä sekä erilaisten päätelmien tekemisessä. Tekoäly saattaa myös parhaimmillaan tapauksessa mahdollistaa poliisin hallussa olevien tietojen käsittelyn pseudonymisoina tai anonymisoina tavalla, joka vähentää suorien henkilötietojen käsittelyn tarvetta ja joka täten parantaa kansalaisten tietosuojaa. Hyöty olisi todennäköisesti suurinta niissä toiminnoissa, joissa säännöllisesti käsitellään tietoja ja etsitään yhdistäviä tekijöitä tai tiettyjä käyttäytymismalleja (esim. IT-forensinen data). Lausunnolla olevan luonnoksen luvuissa 4.2 ja 4.3 taustoitetaan hyvin tekoälyyn liittyviä mahdollisia ongelmia ja pohdittavia asioita. Luvussa 4.3 todetaan osuvasti, että nykyiset tekoälyjärjestelmät eivät ole vastuullisuuteen kykeneviä olentoja ja, että järjestelmien käytön seuraukset pitää voida jäljittää ja jakaa

ihmisten kesken. Yllä mainittujen asioiden lisäksi myös tekoälyn päättelyketjut on kyettävä riittävällä varmuudella varmistamaan, jotta

lopputulokseen voidaan luottaa. Tämä edellyttää järjestelmien sisäisten toimintalogiikkojen syvällistä tuntemusta ja ymmärtämistä. Erityisen

tärkeään asemaan päättelyketjujen aukottomuus nousee poliisin työssä, jossa todisteiden oikeusvarmuus on äärimmäisen tärkeä elementti

poliisityötä. Tätä voi poliisin toimesta tarkastella kahdesta näkökulmasta. Toisaalta poliisissa tulee olla riittävät ymmärrys, tietotaito ja kyky tunnistaa

sekä käsitellä tekoälyn tuottamaa digitaalista forensista todistusaineistoa ja toisaalta poliisin tulee riittävällä varmuudella pystyä todentamaan ja

selvittämään ulkopuolisille esim. tutkinnassa käytettyjä menetelmiä, joissa mahdollisesti on käytetty tekoälyä. Mikäli tapahtuma- ja päättelyketjuja ei

riittävällä aukottomuudella pystytä todentamaan riskinä on, että todisteiden todistusvoimaisuutta joudutaan kyseenalaistamaan ja lopputuloksiin ei

täten voida luottaa. Mikäli koneen sisäistä toimintalogiikkaa ei riittävästi tunnetta, vaarana saattaa olla, että rikokseksi epäillyn asemaan päätyy

syyttömiä henkilöitä, jolloin yksilön oikeusturva vaarantuu. Pidemmällä tehtyjä päätöksiä ja päätelmiä ei luotettavasti voida perustella.

KRP:n näkemyksen mukaan tekoälyn käyttöä ja kokeilua viranomaistoiminnassa tulee ehdottomasti edistää ja siihen tulee osoittaa

resursseja, jotta paremmin ymmärretään mihin sitä voidaan käyttää ja mitä rajoituksia siihen liittyy sekä miten siihen tulee suhtautua. Lisäksi

toimialakohtaiset pohdinnat ja keskustelut ovat äärimmäisen tärkeitä yhteisen ymmärryksen ja näkemyksen luomiseksi. Lainsäädäntötyössä ja

erityisesti poliisia koskevassa lainsäädännön kehittämistyössä tekoälyn käyttö tulee ottaa huomioon ennakoivasti ja etupainotteisesti, jotta

haasteisiin hyvissä ajoin voidaan vastata ja tarpeellista kyvykkyyttä kehittää. Erityisen tärkeää olisi saada luotua laajat eettiset sekä

yhteiskunnalliset suuntaviivat ja reunaehdot tekoälyn käytölle viranomaistoiminnassa, jotta pelisäännöt olisivat mahdollisimman selkeät ja

luottamus viranomaisten tekemiin päätöksiin säilyy korkealla tasolla myös tulevaisuudessa. KRP kannattaa, että luvussa 4.3 esitetyistä linjauksista

muodostetaan tarkempia reunaehtoja, että aiheeseen syvennyttään etupainotteisesti avaamalla keskustelua ja luomalla eettisiä suuntaviivoja

tekoälyn käytölle.

***Kirjoittakaa kohtaa 1 koskevat kommenttinne tähän:***

-

***Kirjoittakaa kohtaa 2 koskevat kommenttinne tähän:***

-

***Kirjoittakaa kohtaa 3 koskevat kommenttinne tähän:***

-

***Kirjoittakaa kohtaa 4.1 koskevat kommenttinne tähän:***

-

***Kirjoittakaa kohtaa 4.2 koskevat kommenttinne tähän:***

-

***Kirjoittakaa kohtaa 4.3 koskevat kommenttinne tähän:***

-

***Kirjoittakaa kohtaa 4.4 koskevat kommenttinne tähän:***

-

***Kirjoittakaa kohtaa 4.5 koskevat kommenttinne tähän:***

-

Jämsén Christian  
Keskusrikospoliisi